

شناخت نامه سید مرتضی

(برگزیده‌ای از مقالات منتشر شده فارسی)

به کوشش

سید محمد طباطبائی یزدی

پرویش نامه سید مرتضی ۱۶۱

سرشناسه:	کنگرة بين المللى بزرگداشت هزاره سيد مرتضى علم الهدى (۱۳۹۲: قم).
عنوان و نام پديدآور:	شناخت نامه سيد مرتضى (برگزیده‌ای از مقالات منتشر شده فارسی) / به کوشش سيد محمد طباطبائی يزدي؛ تهيه کننده: مرکز همایش های علمی و پژوهش های آزاد دارالحديث.
مشخصات نشر:	مشهد: بنياد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري:	۷۹۲ ص.
فروست:	پژوهش نامه سيد مرتضى: ۱۶.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۰۶-۳۸۸-۵.
وضعيت فهرست نویسی:	فيا.
موضوع:	علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ ق. -- کنگره ها.
موضوع:	مجتهدان و علما -- ايران -- کنگره ها.
موضوع:	مجتهدان و علما -- ايران -- مقاله ها و خطابه ها.
موضوع:	مقاله های فارسی -- قرن ۱۴.
شناسه افزوده:	طباطبائی يزدي، سيد محمد، ۱۳۴۹-، گردآورنده.
شناسه افزوده:	بنياد پژوهشهای اسلامی.
رده های ديگر:	۲۹۷/۹۹۸.
رده بند کنگره:	BP ۱۵۳/۵/۷۷۷.
شماره کتابخانه ملی:	۵۵۶۱۶۳.

کنگرة بين المللى بزرگداشت هزاره سيد مرتضى - پژوهش نامه سيد مرتضى / ۱۶

شناخت نامه سيد مرتضى (برگزیده‌ای از مقالات منتشر شده فارسی)

به کوشش: سيد محمد طباطبائی يزدي

پيگيري و اجرا: محمد مهدي خوش قلب

ويراستاری: محمد مهدي خوش قلب، محمد باقرزاده اشعري

نمونه خوانی: مهدي جوهرچی، سيد علی سيد ابراهيمي

حروف نگاری و صفحه آرايي: محمد کريم صالحی

طراحی جلد: نيما نقوی

چاپ اول: ۱۳۹۸ / ۴۰۰ نسخه، وزيري / بها: ۸۶۰۰۰۰ ريال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنياد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد: صندوق پستی ۳۶-۹۱۷۳۵

تلفن و دورنگار واحد فروش بنياد پژوهشهای اسلامی: ۰۵۱-۳۲۲۳۰۸۰۳

مؤسسه علمی - فرهنگي دارالحديث، قم: صندوق پستی ۸۱۶-۳۷۱۸۵

تلفن مرکز فروش مؤسسه علمی - فرهنگي دارالحديث: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۵۴۵

www.islamic-rf.ir

info@islamic-rf.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست اجمالی

۹	یادداشت دبیر علمی نشریه
۱۹	مقدمه
	بخش اول: زندگی نامه
۲۳	۱. سید رضی و سید مرتضی جعفر سبحانی
۴۷	۲. سید رضی و سید مرتضی [۱] محمود مهدوی دامغانی
۸۵	۳. سید رضی و سید مرتضی (۲) محمود مهدوی دامغانی
۱۱۹	۴. سید مرتضی و کتاب الذریعة دکتر ابو القاسم گرجی
۱۷۵	۵. طیف الخيال نصرت الله فروهر

بخش دوم: مقالات قرآنی و حدیثی

۲۲۹	۶. مقدمه ای بر مباحث تفسیری سید مرتضی رضا شکرانی
-----	---

۷. سید مرتضی و استفاده از علوم زمانه در تفسیر قرآن ۲۵۱
محسن آرمین
۸. سید مرتضی و بلاغت [قرآن] ۲۷۵
محمد علوی مقدم
۹. شخصیت سید مرتضی، کتاب اُمالی و احادیث آن ۲۹۷
مهرداد عباسی
۱۰. شناسی تأویل و تبیین روایات در کتاب اُمالی سید مرتضی ۳۲۹
ولئى الله بسوء
۱۱. منابع و ابواب فقه الحدیث در «اُمالی» سید مرتضی ۳۶۱
علی نقی خاکی بار
- بخش سوم: مقالات کلامی
۱۲. [اندیشه‌های کلامی] شریف رستم ۳۸۳
مارتین مک‌درمونت و ترجمه: احمد آرام
۱۳. نفس و معاد از دیدگاه سید مرتضی ۴۱۵
علیرضا اسعدی
۱۴. بررسی قاعده لطف از دیدگاه سید مرتضی ۴۲۹
قربانعلی کریم‌زاده قراملکی
۱۵. عوالم پیشین از دیدگاه سید مرتضی و شاگردانش ۴۴۹
امداد توران
۱۶. هم‌آوردی سید مرتضی با معتزله در مسئله افضلیت انبیاء بر ملانکه ۴۷۳
عین‌الله خادمی و سید محمد طباطبایی یزدی
۱۷. عقل و نقل در دیدگاه سید مرتضی و پی‌جویی رابطه آن دو در آثار او ۴۹۳
حامد شریعتی نیاسر، مجید معارف و محمد رضا شاهرودی

بخش چهارم: مقالات فقهی

۱۸. آثار فقهی سید مرتضی علم الهدی (۱) ۵۲۹
سید مهدی طباطبایی
۱۹. آثار فقهی سید مرتضی علم الهدی (۲) ۵۵۵
سید مهدی طباطبایی
۲۰. کاوش در مرانی نظری سید مرتضی در «الناصریات» ۶۰۹
حیدر باشریعتمداری
۲۱. میراث یاسر: رسالة في العمل مع السلطان ۶۳۵
سید مرتضی تهرانی: مود شفیعی
۲۲. تحلیل فقهی رابطه سلطان و علمای دین از دیدگاه علم الهدی، سید مرتضی ۶۶۱
علی نصر

بخش پنجم: مقالات متفرقه

۲۳. مضامین عاشورایی شعر شریف مرتضی ۶۸۱
رضا افخمی عقدا، وصال میمند و محسن زمانی
۲۴. تشابهات تاریخی در آثار سید مرتضی ۷۲۱
حسین حسینیان مقدم
۲۵. کتاب شناسی توصیفی «تنزیه الأنبياء والأئمة عليهم السلام» ۷۴۳
جمال الدین حیدری فطرت
- فهرست مطالب ۷۷۷

سخن ناشر

عن عبدالسلام بن صالح الزهري قال: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا (ع) يَقُولُ: رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أُمَّتَهُ فَقَالَ لَهُ وَكَيْفَ يُحْيِي أُمَّرَكُم؟ قَالَ: يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ، فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَا حَادَّ بَيْنَ دَلَامِنَا لَتَغَوَّنَا.

حمد و سپاس بی حد خداوند بزرگ و دانا را سزد که غایت آفرینش انسان را معرفت و عبودیت ذات مقدس خود قرار داد و فرمود: «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِي»^۱. درود بر پیامبران الهی به ویژه حضرت خاتم النبیین محمد مصطفی (ص) که با تزکیه و تعلیم کتاب و حکمت، زمینه ساز تحقق این هدف متعالی است و سلام بر امامان معصوم (ع)، به خصوص عالم آل محمد (ع)، حضرت امام علی بن رسی رضا (ع) که ستارگان پر فروغ آسمان معرفت و عبودیت اند و راهنمایان بشر در صراط مستقیم رفت و بندگی، و رحمت خدا بر عالمان و پژوهشگرانی که در طول تاریخ با فراگیری و تشریح علوم و معارف اسلامی به احیای امر امامت و ولایت پرداخته و مردم را با زیبایی های فرهنگ اصیل اهل بیت (ع) آشنا ساخته اند.

۱. عیون اخبار الرضا (ع) ۳۰۷/۱؛ از امام رضا (ع) شنیدم که می فرمود: خدا رحمت کند کسی که امر ما را زنده کند. عرض کردم: امر شما را چگونه زنده کند؟ فرمود: علوم ما را فراگیرد و به مردم بیاموزد، که اگر مردم زیبایی های کلام ما را بدانند از ما پیروی خواهند کرد.
۲. ذاریات / ۵۶: «و جن و انس را نیافریدم مگر برای آنکه مرا بپرستند».

بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی بر اساس نگاه ژرف تولیت فقید این آستان ملک پاسبان در سال ۱۳۶۳ به دستور معظم له تأسیس شد و با الهام از منویات رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی ره و دیدگاه‌های حکیمانه خلف صالح ایشان، مقام معظم رهبری، حضرت آیه الله العظمی خامنه‌ای مد ظله العالی، و رهنمودهای تولیت معزز، با تشکیل گروه‌های پژوهشی و استفاده از نخبگان حوزه و دانشگاه، در راستای تأمین نیازهای فرهنگی جامعه و نظام اسلامی و نسل جوان و زائران بارگاه منور رضوی، به پژوهش و نشر علوم و معارف اسلامی نبوی و سیره اهل بیت عصمت علیهم السلام پرداخته و به فضل الهی به توفیقات ارزنده‌ای دست یافته است.

* * *

بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی افتخار دارد در پی موافقت حضرت حجة الاسلام والمسلمین حماد مروی، تولیت معزز آستان قدس رضوی، در راستای معرفی و ترویج آثار یکی از پایگاه‌های عظیم اسلامی در دوره دویست ساله نخست پس از دوره حضور امامان شیعه، مسئولیت انتشار مجموعه آثار کنگره بین‌المللی بزرگداشت هزاره سید مرتضی را عهده‌دار گردید. بی‌شک به ثمر نداشتن این مجموعه بزرگ حدوداً شصت جلدی، برآیند زحمات طاقت فرسای جمعی از محققان و پژوهشگران فرهیخته مرکز همایش‌های علمی و پژوهش‌های آزاد مؤسسه دارالحدیث است که اینک به عنوان بخشی از میراث مکتوب شیعی، در اختیار مخاطبان ارجمند قرار می‌گیرد؛ امید است که این اقدام مرضی ولی نعمت‌مان حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام افضل التحية و الشناء قرار گیرد.

بنیاد پژوهشهای اسلامی
آستان قدس رضوی